

Retningslinjer for en trygg organisasjon

Jeg ønsker å varsle.....s. 2

Jeg har blitt varslet til.....s. 2

Innhold

Mål og definisjoner	1
1.2 Ansvar	2
1.3 Virkeområdet	2
Rutiner for de som ønsker å varsle	2
Rutiner for de som mottar mistanke, meldinger eller anklage	2
Videre saksgang når personer med tillitsverv er involvert	3
Oppfølging i etterkant	4
Videre saksgang når anklagede er ansatt i Operasjon Dagsverk	5
Vedlegg 1 - Skjema for Varsling i Operasjon Dagsverk	5

1. Mål og definisjoner

Operasjon Dagsverk skal være en trygg organisasjon. Operasjon Dagsverk arbeider for at seksuell overskridende atferd, seksuelle overgrep og seksuell trakassering ikke finner sted. Det vil si at det skal være et trygt fellesskap for alle deltagere på våre aktiviteter, arrangementer og plattformer, og skape trygge rammer for utadrettet virksomhet for seminardeltakere, personer med tillitsverv og ansatte.

Dette dokumentet gir retningslinjer for Operasjon Dagsverk dersom et overgrep blir avdekket, og de formelle reaksjoner som skal gjennomføres når det er mistanke om og/eller bekreftet seksuell trakassering, seksuell overskridende adferd eller et seksuelt overgrep. Retningslinjene bygger på Operasjon Dagsverk sitt verdigrunnlag, vedtekter og andre vedtatte retningslinjer. Retningslinjene gjelder for alle ansatte og personer med tillitsverv, herunder OD- styret, hovedkomitéen, rådet, distriktskomitéene og skolekomitéen, i Operasjon Dagsverk.

1.1 Definisjoner

Seksuelle overgrep: Ufrivillige seksuelle handlinger gjort av en person mot en annen i en relasjon av tillit eller tvang. Dette inkluderer seksuelle handlinger eller ytringer som en person med høyere alder og /eller mer makt gjør mot et barn eller ungdom som ikke forstår handlingene, ikke har nok erfaring eller kunnskap til å komme seg ut av det.

Grenseoverskridende seksuell adferd: Handlinger som bryter med de grenser en person har for å beskytte sin integritet. Dette kan være, men ikke begrenset til, uønskede seksuelle tilnærmelser, oppfordring om seksuelle tjenester, verbal eller kroppslig atferd av seksuell natur som oppleves ydmykende og/eller invaderende. Inkluderer handlinger på nett og sosiale medier.

Seksuell trakassering: Uønsket seksuell oppmerksomhet som har formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. I seksuell ligger at det spiller på kropp, kjønn og seksualitet. Oppmerksomhet omfatter både verbal og fysisk atferd og utgjør trakassering i det at oppmerksomheten fortsetter etter at fornærmede har gitt uttrykk for at det er uønsket. Seksuell trakassering inkluderer forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn / kjønnsidentitet og kan i de tilfeller betegnes som kjønnsmobbing.

Psykisk overgrep: Omfatter alle måter å skade, skremme eller krenke noen på, men som ikke er direkte fysiske i sin natur. Typiske tilfeller av psykisk vold er der noen bruker en maktposisjon eller trussel til å for eksempel styre, dominere, degradere eller ydmyke andre.

1.2 Ansvar

For å sikre en trygg organisasjon er det nødvendig med både forebyggende arbeid og et effektivt beredskapsarbeid. Det er OD-styrets ansvar i samarbeid med sekretariatet og hovedkomiteen at oppdaterte retningslinjer for håndtering vedtas hvert år, og at de alltid skal være lett tilgjengelig.

Varsel behandles av ODs varslingsutvalg, som OD består av OD-leder, Styreleder og organisasjonsrådgiver. Varslingsutvalget vil behandle varsel med varsomhet og integritet, og vil ut ifra varselets innhold foreta videre undersøkelser og bringe saken videre internt eller eksternt om det er relevant. Et varsel kan dreie seg om kritikkverdige forhold som bryter med ODs vedtekter og retningslinjer, forsømmelse av verv/stilling, eller som strider mot det organisasjonen mener er forsvarlig.

1.3 Virkeområdet

Disse retningslinjene gjelder før, under og etter arrangementer og aktiviteter i regi av Operasjon Dagsverk. Retningslinjene er et tillegg til norsk lov.

2. Rutiner for de som opplever overgrep, seksuell trakassering eller grenseoverskridende adferd

Om du selv har opplevd overgrep, seksuell trakassering eller grenseoverskridende adferd kan du varsle muntlig eller skriftlig til varslingsutvalget. Varslingsutvalget vil behandle varselet ut fra ODs retningslinjer for en trygg organisasjon. Varselet vil behandles med varsomhet og integritet, og vil så langt det er mulig, ivareta den som varsler sitt ønske om anonymitet og oppfølging. Varslingsutvalget vil, ut fra varselets innhold, foreta videre undersøkelser og bringe saken videre internt eller eksternt om det er relevant.

Om du skal varsle skriftlig (på vegne av deg selv eller noen andre) kan du velge å bruke skjemaet på siste side i dette dokumentet. Skriftlig varsel kan sendes per e-post til trygg@od.no

3. Rutiner for de som mottar mistanke, meldinger eller anklage

Dersom du ser eller hører om noen som har opplevd overgrep, seksuell trakassering eller grenseoverskridende atferd gjør du:

- Lytt nøye, still spørsmål for å bekrefte at det du har oppfattet er riktig forklart og opptre rolig. Ta notater enten under samtalen (om det er naturlig) eller umiddelbart etterpå. Det kan være en sterk opplevelse å bli kjent med andres krenkelser. Det skal derfor, hvis det er praktisk mulig, alltid være to tilstede ved mottak av melding.
- Sikre, om nødvendig, situasjonen for den utsatte. Alle som forteller om overgrep, skal ivaretas av den som får den første betroelsen inntil andre overtar. Gi trygghet,

slik at den utsatte opplever å bli trodd. Du kan ikke love å holde informasjonen hemmelig.

- Du skal **aldri** ta kontakt med den som anklages, du skal heller **aldri** gjøre noe form for forsøk på å etterforske hendelsen, dette er ansvaret til varslingsutvalet og om de vurderer det slik, politiet. Forsøk på å etterforske hendelsen, eller å ta kontakt med den som er anklaget kan ødelegge for framtidige forsøk på å få klarhet i saken for varslingsutvalget, eller for etterforskningen til politiet.
- Om hendelsen skjer utenfor et arrangement skal du:
 1. Kontakte varslingsutvalget umiddelbart og informer om situasjonen, etter dette tar varslingsutvalget ansvaret.
 2. Vurder om det er behov for psykisk eller fysisk helsehjelp til den som er utsatt. Ved alvorlige fysiske overgrep skal man bistå den utsatte med besøk til voldtektsmottak for å sikre bevis.
 3. Videre vil varslingsutvalet vurdere om det er nødvendig å kontakte politiet, eller å anbefale vedkommende å kontakte politiet. Hvis den utsatte er under 15 år skal foreldre og eventuelt barnevern varsles. Dersom den utsatte er mellom 15 og 18 år skal kontakt med foreldre skje etter dialog med den utsatte. Navnet til den som har utført overgrepet skal aldri bli sagt til foreldre, eller til andre enn de du melder videre til. Det kan være en stor belastning bli anklaget for overgrep, og det er varslingsutvalget som tar seg at dialogen med personen som blir anklaget.
- Dersom overgrep eller overskridelser avdekkes under en aktivitet eller arrangement:
 4. Varsle umiddelbart HMS-ansvarlig eller OD-leder personlig eller direkte på telefon. Hvis dette ikke er mulig, kontakt en i hovedkomiteen.
 5. Den du har varslet til vil då vurdere om det er behov for psykisk eller fysisk helsehjelp til den som er utsatt. Ved alvorlige fysiske overgrep skal man bistå den utsatte med besøk til voldtektsmottak for å sikre bevis.
 6. Videre vil den du har varslet til vurdere om det er nødvendig å kontakte politiet, eller å anbefale vedkommende å kontakte politiet. Hvis den utsatte er under 15 år skal foreldre og eventuelt barnevern varsles. Dersom den utsatte er mellom 15 og 18 år skal kontakt med foreldre skje etter dialog med den utsatte. Navnet til den som har utført overgrepet skal aldri bli sagt til foreldre, eller til andre enn de du melder videre til. Det kan være en stor belastning bli anklaget for overgrep, og det er varslingsutvalget som tar seg at dialogen med personen som blir anklaget.

4. Videre saksgang når personer med tillitsverv er involvert

Det vil alltid være flere personer som er berørt når det kommer en mistanke eller en anklage om grenseoverskridende adferd og/eller overgrep. Alle bør bli ivarettatt, men hensynet til den utsatte vil komme først i fasen hvor saken undersøkes.

Videre saksgang består av individuelle møter med de berørte partene for å få klarhet i hva som har skjedd, vurdering om forholdet skal politianmeldes og vurdering om forholdet skal få konsekvenser for den mistenkte.

- Varsel mottas og undersøkes. Organisasjonen skal ikke etterforske, men få klarhet i om forholdet er et lovbrudd og om det skal anmeldes. I de fleste saker vil den utsatte få bestemme om en ønsker at forholdet skal anmeldes. I særs grove tilfeller må varslingsutvalget vurdere om forholdet vil anmeldes selv om den utsatte ikke ønsker dette, for at politiet skal kunne sette i gang en etterforskning.
- Hvis forholdet som det blir varslet om politianmeldes vil, som hovedregel, ikke den som er mistenkt bli kontaktet før politiet er ferdig med sin etterforskning. Dette for å sikre bevis og at politiet får første samtale med involverte parter. Unntak fra dette er behov for å suspendere personer der vurderingen er at det stor fare for gjentakelse.
- Etter at politiet er ferdig med sin etterforskning vil organisasjonen også avgjøre hva som er videre konsekvenser for den mistenkte. Det oppnevnes kontaktpersoner for den utsatte og for den det varsles om. Varslingsutvalget kan være behjelpelig med å opprette kontakt med hjelpeinstanser og med andre ressurser.
- Det kan oppnevnes ressurspersoner for andre involverte og det tilstrebes god informasjonsflyt til de deler av organisasjonen der det er nødvendig. Kontakt- og ressurspersonene kan ikke ha tilknytning til eller interesser i den aktuelle saken.
- Suspensjon: Personer med tillitsverv som blir anklaget, mistenkt eller anmeldt for alvorlig seksuell grenseoverskridende adferd eller overgrep vil som hovedregel bli suspendert fra verv og oppgaver, inntil saken er avklart med politi, rettsinstans og i organisasjonen. Suspensjon vil også kunne gjelde deltakelse på arrangementer og for anmeldte forhold utenfor OD. Varslingsutvalget kan fatte vedtak om suspensjon av vedkommende det er varsles om. Vedkommende kan anke til OD-styret.
- Når saken er ferdigbehandlet hos politi og rettsinstanser eller i de saker hvor det ikke foreligger en politianmeldelse, vil varslingsutvalget arrangere møter med alle berørte parter. Det er viktig at alle berørte parter får mulighet til å uttale seg og blir hørt på lik

linje. Det vil føres referat fra samtalene, og disse vil være hovedgrunnlaget for konklusjon i saken.

- Når personen det er varslet om eller personen som har opplevd handlingen(e) det er varslet om ikke ønsker å forklare seg, vil varslingsutvalget kunne konkludere på bakgrunn av de fakta de har i saken etter 6 måneder. I de saker hvor det ikke foreligger tilstrekkelig fakta i saken på grunn av manglende forklaring fra personen som har opplevd handlingene det er varslet om, vil saken bli henlagt. Varsler som blir henlagt vil bli oppbevart i 3 til 5 år avhengig av alvorlighetsgrad. Dette for å kunne ta opp igjen saken om forhold endrer seg eller det kommer inn nye varsler om samme person.
- Dersom varslingsutvalget konkluderer at det er forekommet brudd på organisasjonens retningslinjer vil det medføre sanksjoner etter alvorlighetsgrad.
- Vedtak oppbevares av varslingsutvalget i 3-5 år avhengig av alvorlighetsgrad

5. Oppfølging i etterkant

I en varslingssak vil varslingsutvalget tilstrebe å ivareta alle de berørte partene både under og i etterkant av saksbehandlingen. Det skal jobbes systematisk for å forebygge at et slikt tilfelle finner sted igjen. Utvalget skal bringe saken videre internt eller eksternt om det er relevant.

Operasjon Dagsverk skal tilby de berørte parter samtale med egen tillitsperson i organisasjonen, og kan bistå i å komme i kontakt med helsepersonell i etterkant. Operasjon Dagsverk skal også tilby de berørte en samarbeidsavtale om tiden fremover samt. sørge for at vedkommende føler seg velkommen og trygg i organisasjonen.

Alle tiltak som iverksettes skal dokumenteres på lik linje med alt av samtaler som skjer før, under og etter saksgangen.

6. Videre saksgang når anklagede er ansatt i Operasjon Dagsverk

Når en ansatt er mistenkt/anklaget/anmeldt er det varslingsutvalget som håndterer saken i samarbeid med sekretariatet i tråd med adminavtalen og saksbehandling for personer med tillitsverv.

Vedlegg 1 - Skjema for Varsling i Operasjon Dagsverk

Om du skal varsle skriftlig (på vegne av deg selv eller noen andre) kan du velge å bruke dette skjema. Varslingsutvalget (OD-leder, Styreleder eller organisasjonsrådgiver) vil behandle varselet ut fra ODs retningslinjer for en trygg organisasjon. Varselet vil behandles med varsomhet og integritet, og vil så langt det er mulig, ivareta den som varsler sitt ønske om anonymitet og oppfølging. Varslingsutvalget vil, ut fra varselets innhold, foreta videre undersøkelser og bringe saken videre internt eller eksternt om det er relevant.

Skjema sendes per e-post til trygg@od.no

Hvem er det du ønsker å varsle om?

Skriv ned fullt navn og alder på personen, og gjerne din relasjon til den det gjelder.

Hva vil du varsle om?

Fortell så mye du vet om det du ønsker å varsle om. Tema for varselet, hvordan det skjedde og hvor det skjedde. Begynn gjerne på begynnelsen og oppsummer skritt for skritt. Har du dokumentasjon som du tenker er relevant i form av skriftlig kommunikasjon, bilder eller lignende er det kjempefint om du legger det ved varselet og forklarer hvorfor innholdet i vedlegget er viktig. Om du synes det er vanskelig å skrive ned det du ønsker å varsle om kan du ringe oss og fortelle over telefonen i stedet. OD-leder kan kontaktes direkte.

Når skjedde det du vil varsle om?

Skriv ned dato og tidspunkt for det som skjedde. Har du ikke nøyaktig dag og tid, beskriv det du vet om år, måned, årstid eller annet.

Hvem bør vi snakke med for å få mer informasjon om saken?

Er det noen som har sett eller hørt om det som har skjedd? Er det venner, familie eller andre du har snakket om det som har skjedd som er relevant å snakke med eller som du ønsker vi skal kontakte? Er det andre som har opplevd lignende hendelser på grunn av den om varslede som vi bør snakke med?

Kontaktinformasjon:

Vi trenger: Ditt navn, E-post og telefonnummer for å kunne kontakte deg.

Send skjema til varslingsutvalget på trygg@od.no.

Du vil bli kontaktet så snart som mulig for videre oppfølging